Súd:	Okresný súd Košice I
Spisová značka:	23C/115/2018
Identifikačné číslo súdneho spisu:	7118224719
Dátum vydania rozhodnutia:	08. 04. 2019
Meno a priezvisko sudcu, VSÚ:	JUDr. Lucia Petríková
ECLI:	ECLI:SK:OSKE1:2019:7118224719.2

ROZSUDOK V MENE SLOVENSKEJ REPUBLIKY

Okresný súd Košice I sudkyňou JUDr. Luciou Petríkovou v spore žalobcu: P.. Z. E., H.. XX.XX.XXXX, C. K. XX, E., zast. JUDr. Petrom Konvičným, advokátom, Advokátska kancelária so sídlom Rázusova 1, Košice, proti žalovanému: Slovenská republika - Ministerstvo spravodlivosti Slovenskej republiky, so sídlom Župné námestie 13, Bratislava, o náhradu škody a nemajetkovej ujmy spôsobenej nezákonným rozhodnutím orgánu verejnej moci takto

r o z h o d o l :

I. Žalovaná je povinná zaplatiť žalobcovi náhradu škody vo výške 8 658,81 EUR a nemajetkovú ujmu vo výške 16 000,- EUR spolu s 5% ročným úrokom z omeškania zo sumy 24 658,81 EUR od 29.09.2018 do zaplatenia do troch dní od právoplatnosti tohto rozsudku.

II. V prevyšujúcej časti nemajetkovej ujmy žalobu zamieta.

III. Žalobkyňa má proti žalovanému nárok na náhradu trov konania v rozsahu 100% s tým, že o ich výške bude rozhodnuté samostatným uznesením po právoplatnosti tohto rozsudku.

o d ô v o d n e n i e :

1. Žalobkyňa sa žalobou domáhala, aby súd zaviazal žalovaného k povinnosti zaplatiť jej titulom náhrady škody sumu 8.658,81 EUR a titulom nemajetkovej ujmy sumu 21.750,- EUR, spolu s úrokom z omeškania zo sumy 30.408,81 EUR od 29.09.2018 do zaplatenia ako a náhradu trov konania.

2. Žalobu žalobkyňa odôvodnila tým, že jej a jej manželovi bola spôsobená škoda orgánom verejnej moci pri výkone verejnej moci a to vydaním nezákonného rozhodnutia - uznesením o vznesení obvinenia zo dňa 16.01.2012, ČVS:PPZ-69/BPK-V-2011, ktoré vydal vyšetrovateľ Prezídia Policajného zboru, úradu boja proti korupcii, odbor boja proti korupcii Východ zo spáchania zločinu skrátenia dane a poistného podľa ust. § 21 ods. 1 písm. a/ k ust. § 276 ods. 1, a ods. 2 písm. c/, ods. 4 zákona č. 300/2005 Z. z. Trestného zákona a zo spáchania zločinu založenia, zosnovania a podporovania zločineckej skupiny podľa ust. § 296 Trestného zákona. Dňa 19.01.2012 bol manžel žalobkyne vzatý do väzby, a nakoľko mali v tom čase dve maloleté deti, žalobkyňa do väzby vzatá nebola, pretože bola by vážnym spôsobom ohrozená osobná starostlivosť o tieto maloleté deti. Akákoľvek sťažnosť žalobkyne, resp. jej manžela o prepustenie z väzby bola zamietnutá. Z väzby bol manžel žalobkyne prepustený po vyše štyroch mesiacoch. Uznesením prokurátorky Úradu špeciálnej prokuratúry Generálnej prokuratúry SR zo dňa 26.05.2015, sp. zn. VII/1 Gv 127/11/1000-412 bolo trestné stíhanie voči manželovi žalobkyne zastavené, nakoľko dňa 12.01.2015 zomrel. Uznesením prokurátorky Úradu špeciálnej prokuratúry Generálnej prokuratúry SR zo dňa 09.05.2016, sp. zn. VII/1 Gv 20/16/1000-4 bolo trestné stíhanie zastavené aj voči žalobkyni, ako aj voči všetkým ostatným obvineným z dôvodu, že skutok, pre ktorý bolo vznesené obvinenie nie je trestným činom a nie je dôvod ani na postúpenie veci. V nadväznosti na výsledky vyšetrovania je nesporne zrejmé, že v prípade, ak by manžel žalobkyne dňa 12.01.2015 nezomrel,

trestné stíhanie voči jeho osobe by bolo preukázateľne zastavené spolu s ostatnými obvinenými, a to uznesením prokurátorky ÚŠP GP SR zo dňa 09.05.2016. Majetková ujma, t. j. skutočná škoda spočíva v prípade žalobkyne v nákladoch za právne zastúpenie v trestnom konaní v sume 1.800,- EUR a v prípade manžela žalobkyne v nákladoch na právne zastúpenie v trestnom konaní v sume 1.800,- EUR a v ušlej mzde za obdobie (17.01.2012 - 01.06.2012) kedy bol manžel žalobkyne vo väzbe v sume 4.558,81 EUR. V súvislosti s preukázaním výšky ušlej mzdy vznikli žalobkyni náklady s vypracovaním znaleckého posudku v sume 500,- EUR. Nakoľko nárok manžela žalobkyne má majetkový charakter, smrťou manžela predmetný nárok nezanikol, ale prešiel na žalobkyňu ako na dediča. Žalobkyňa má za to, že náklady na právne zastúpenie boli hradené z finančných prostriedkov, ktoré patrili do bezpodielového spoluvlastníctva žalobkyne a jej manžela. Uvedené nezákonné rozhodnutie zasiahlo nielen do súkromného, resp. osobného, rodinného a pracovného života žalobkyne, ale mali zásadný vplyv aj na život ostatných členov rodiny žalobkyne. Žalobkyňa bola obvinená nielen z toho, že od februára 2010 vyhotovovala nepravdivé faktúry bez DPH a v mene obchodnej spoločnosti uplatňovala neoprávnené oslobodenie od DPH a priznávala nepravdivé daňové povinnosti, čím sa mala dopustiť skrátenia dane, ale aj z toho, že žalobkyňa bola spolu s jej manželom a ostatnými spoluobvinenými členkou zločineckej skupiny, za čo jej hrozil trest odňatia slobody vo výmere nad 10 rokov. Žalobkyňa ako aj jej manžel viedli vždy riadny život, pričom pri výkone ich podnikateľskej činnosti postupovali vždy v súlade so zákonom, pričom rokmi poctivej práce si vybudovali dobré meno, a to nielen medzi svojimi obchodnými partnermi, ale taktiež aj medzi svojimi známymi. Bezdôvodné trestné stíhanie žalobkyne a jej manžela, ktoré bolo spojené s rozsiahlou medializáciou na celoštátnej úrovni spôsobilo, že celá rodina museli čeliť neustálym klebetám a ohováraniam. Boli okolím vnímaní ako osoby, ktoré spáchali závažnú trestnú činnosť, pričom viacerí ich známy, susedia, ako aj ľudia zo širšieho okolia sa im začali pravidelne vyhýbať, ale taktiež zmenili aj svoje doterajšie správanie. Viacero obchodných partnerov žalobkyne, resp. jej manžela prestalo mať záujem o vzájomnú spoluprácu. V dôsledku trestného stíhania sa rodina žalobkyne dostala do značných finančných problémov a len s veľkými ťažkosťami bola žalobkyňa schopná zabezpečiť potreby v tom čase svojich maloletých detí. Zo strachu a straty sebavedomia prestala žalobkyňa prostredníctvom obchodnej spoločnosti East Logistics s.r.o. vykonávať podnikateľskú činnosť. Okrem ekonomických následkov mala žalobkyňa obavu tiež o zdravie svojho manžela, ktorý trestné stíhanie a väzbu niesol psychicky veľmi zle, ako aj o zdravie maloletých detí, ktoré boli nútené navštevovať klinického psychológa. V dôsledku psychických problémov sa manžel žalobkyne nielenže uzavrel sám do seba, prestal komunikovať, ale aj pracovať. S poukazom na vyššie uvedené si žalobkyňa uplatnila voči žalovanému aj náhradu škody spočívajúcu v nemajetkovej ujme v sume 21.750,- EUR. Dňa 26.03.2018 žalobkyňa zaslala žalovanému žiadosť o predbežné prerokovanie nároku, ktorej žalovaný odmietol vyhovieť, nakoľko ju považoval za nedôvodnú.

3. Žalovaný v písomnom podaní zo dňa 26.02.2019 žiadal žalobu odmietnuť z dôvodu jej nezrozumiteľnosti, nakoľko žalobkyňa jednoznačne neoznačila príčiny vzniku škody a požiadavku na jej náhradu v peniazoch, resp. žalobu zamietnuť a žalobkyni náhradu trov konania nepriznať, nakoľko žalobkyňa má za to, že nie je možné automaticky každé uznesene o vznesení obvinenia, ktoré nevyústilo v právoplatný odsudzujúci rozsudok pokladať za nezákonné rozhodnutie. Žalovaný uviedol, že trestné stíhanie manžela žalobkyne nebolo zastavené, že by sa preukázalo, že voči nemu nemalo byť trestné stíhanie ani začaté, že skutok nespáchal, alebo že nie je trestným činom, nakoľko trestné stíhanie manžela žalobkyne bolo zastavené pre úmrtie manžela žalobkyne. Žalovaný vzniesol námietku premlčania nároku na náhradu škody v sume 1.800,- EUR predstavujúcu trovy právneho zastúpenia manžela žalobkyne v trestnom konaní a nároku na náhradu ušlej mzdy v sume 4.558,81 EUR, nakoľko uznesením prokurátorky ÚŠP GP SR zo dňa 26.05.2015 bolo trestné stíhanie manžela žalobkyne zastavené, nakoľko dňa 12.01.2015 zomrel. Predmetné uznesenie nadobudlo právoplatnosť dňa 05.06.2015. Žaloba, ktorou sa žalobkyňa tejto náhrady domáha bola Okresnému súdu Košice I doručená dňa 19.12.2018, pričom aj v prípade vzatia do úvahy spočívanie premlčacej lehoty počas predbežného prerokovania nároku na náhradu škody, najviac v dĺžke 6 mesiacov sa uplatnený nárok premlčal dňa 05.12.2018. Žalovaný mal za to, že žalobkyňa dosiaľ nepreukázala, že nároku na náhradu skutočnej škody vzťahujúcej sa k jej manželovi sa môže domáhať v takom rozsahu, v akom sa ho od žalovaného domáha, nakoľko z uznesenia Okresného súdu Košice II zo dňa 27.08.2015, sp. zn. 24D/79/2015 , Dnot 20/2015 v dedičskej veci po poručiteľovi, t. j. manželovi žalobkyne vyplýva, že dedičstvo nadobúdajú dedičia (žalobkyňa, mal. Z. E., Z.. Z. E.). V predmetnom konaní si však nárok neuplatňujú deti po poručiteľovi, hoci by boli z dôvodu neplnoletosti zastúpení. Čo sa týka trov právneho zastúpenia v trestnom konaní, žalovaný uviedol, že samotná skutočnosť, že žalobkyňa vynaložila finančné prostriedky na obhajobu, ešte neznamená, že si ich automaticky môže uplatniť

ako náhradu škody. Z predložených faktúr nie je zrejmé, konkrétne ktoré úkony právnej služby mali byť žalobkyni, resp. jej manželovi poskytnuté a zároveň ani neprišlo k preukázaniu uskutočnenia týchto úkonov. Žalobkyňa sa domáha aj náhrady skutočnej škody v sume 500,- EUR za vypracovanie znaleckého posudku. Žalovaný poukázal na to, že ide o súkromný znalecký posudok, ktorý vypracoval znalec, ktorý nebol určený súdom v rámci súdneho konania, ale ako je zrejmé z priložených listinných dôkazov, objednávateľom znaleckého posudku bol JUDr. Juraj Biroš, advokát žalobkyne. V konaní nebolo preukázané, že by v súvislosti s vypracovaním znaleckého posudku vznikla žalobkyni škoda, keďže nie je zrejmé, kto uhradil bezhotovostným prevodom znalcom fakturovanú sumu 500,- EUR. V časti nároku nemajetkovej ujmy má žalovaný za to, že tento má výslovne osobnostný charakter, je to právo osobnej povahy, ktoré zaniká smrťou a neprechádza na dedičov. Ak má žalobkyňa záujem domáhať sa náhrady nemajetkovej ujmy, túto musí odvodzovať výlučne z vplyvu trestného stíhania na jej osobnú sféru, nie je možné argumentovať trestným stíhaním manžela, jeho väzbou a vplyvom na neho. Podľa žalovaného, žalobkyňa nevysvetlila ako dospela k sume 21.750,- EUR. V konaniach vedených podľa zákona č. 514/2003 Z. z. nemožno poškodeným priznávať sumy, ktoré by v konečnom dôsledku bagatelizovali nároky priznávané podľa ust. zákona č. 215/2006 Z. z. o odškodňovaní osôb poškodených násilnými trestnými činmi. Podľa ust. zákona č. 215/2006 Z. z. za najzávažnejší dôsledok (smrť) zákon teda umožňuje priznať maximálnu náhradu nemajetkovej ujmy vo výške päťdesiatnásobku minimálnej mzdy, čo by v prípade žalobkyne predstavovalo sumu 16.350,- EUR (327,- EUR- minimálna mzda za rok 2012, kedy bolo voči žalobkyni začaté trestné stíhanie x50). Inak povedané, ujma za stratu na živote nemôže byť odškodňovaná sumou v zásade rovnakou ako ujma pociťovaná v súkromnom živote. Žalovaný vzniesol aj námietku nedostatku pasívnej legitimácie, keďže žalovaný ako štát v žiadnom prípade nemôže niesť zodpovednosť za konanie tretích osôb, v danom prípade médií. Žalovaný rozporoval aj uplatnenie úroku z omeškania, nakoľko jeho uplatnenie žalobkyňou je zmätočné, keďže nešpecifikovala akého úroku a v akej výške. Zároveň uviedol, že k náhrade nemajetkovej ujmy sa žalovaný môže dostať do omeškania, len v tom prípade, ak by neplnil v paričnej lehote určenej v rozhodnutí súdu.

4. Súd vykonal dokazovanie výsluchom žalobkyne, prednesom advokáta žalobcu, prednesom povereného zamestnanca žalovaného, svedeckými výpoveďami, oboznámením s listinnými dôkazmi tvoriacich obsah spisu a zistil tento skutkový stav:

5. Žalobkyňa na pojednávaní dňa 11.03.2019 uviedla, že o trestnom stíhaní jej a jej manžela sa dozvedeli tak, že ráno o šiestej boli obkolesení skupinou kukláčov, ktorí im zvonili na dvere a oznámili im, že sú obaja obvinení a že manžela zatýkajú a berú do väzby. V byte sa v tom čase nachádzali aj ich maloleté deti, ktoré videli čo sa deje a ako sa manžel rýchlo oblieka a boli mu nasadené putá a vzali ho do auta. Trestné stíhanie malo vplyv na všetky oblasti ich života, či už zdravotnej, ekonomickej, psychickej a rodinnej. Podnikanie sa muselo zo dňa na deň zastaviť, keďže nemohli vykonávať podnikateľskú činnosť. Nemali príjem, čiže museli si požičiavať peniaze. Trestné stíhanie bolo medializované všade v správach, novinách, televízii, vedeli o tom celé Košice. Mnoho ľudí sa na nich dívalo ako na zločincov a keď aj manžel bol prepustený z väzby nepodarilo sa im rozbehnúť podnikateľskú činnosť, nakoľko v médiách bolo uvedené, že sú zločinci, ktorí urobili ťažký zločin a za chvíľu budú odsúdení. Keď ako rodina prišli za manželom žalobkyne do ústavu na výkon väzby, zakaždým celú návštevu preplakal. Keďže bol vo väzbe v Banskej Bystrici, museli za ním cestovať a vždy keď sa vracali domov nepovedali ani slovo. Cesta bola veľmi stresujúca. Malo to vplyv na žalobkyňu, pretože sa snažila manžela povzbudiť a deťom vravievala, že život ide ďalej, že ocko nič neurobil. Manžel žalobkyne mal depresie, nevedel chodiť, mal ťažký zdravotný stav. Nechodili ani do spoločnosti, čo predtým bol spoločenský človek, sedel iba doma a nikde nechcel chodiť. Do dnešného dňa sa s trestným stíhaním nevyrovnala, nakoľko dovtedy robila podnikateľskú činnosť s najväčším presvedčením, že všetko čo robí, robí v súlade so zákonom.

6. Z výpovede svedka Z. Z., brata žalobkyne vyplynulo, že v čase keď bol jeho švagor vo väzbe, bol v kontakte so sestrou, ktorá to psychicky celé zle znášala, bolo to veľa na celú rodinu, na príbuzných a známych. Keď bol jeho švagor prepustený z väzby zle to znášal, navštevoval psychológa a mal stavy úzkosti. Prestalo mu fungovať podnikanie, lebo obchodní partneri vedeli, že bol trestne stíhaný, prestali javiť záujem o spoluprácu, celé to zle znášala aj celá rodina. Čo sa týka podnikateľskej činnosti mali ju prerušenú, nepodnikali čím mali aj finančné problémy. Dokonca to došlo do štádia kedy museli predať dom, ktorý mali v spoločnom vlastníctve.

7. Svedok K. D., veľmi dobrý priateľ manžela žalobkyne uviedol, že manžel žalobkyne mu písal z väzenia listy, ako sa má, ako a trápil, že sa cíti byť nevinný, ako to na neho dolieha. Bol to veselý človek, ale keď ho prepustili, bol dosť zlomený. Pred obvinením sa stretávali ako partia, avšak po obvinení sa stýkali menej, nakoľko manžel žalobkyne sa potom nechcel stýkať s ľuďmi, celá tá situácia na neho zle psychicky vplývala.

8. Žiadosťou zo dňa 23.03.2018 požiadala žalobkyňa o predbežné prerokovanie nároku na náhradu škody, ktoré adresoval Ministerstvu spravodlivosti SR. Z odpovede Ministerstvo vnútra SR zo dňa 07.11.2018 súd zistil, že žiadosti žalobcu o náhradu škody nebolo vyhovené z dôvodu, že nebol preukázaný vznik nemajetkovej ujmy ako ani opodstatnenosť uplatnenej výšky náhrady nemajetkovej ujmy.

9. Z uznesenia vyšetrovateľa Prezídia Policajného zboru, úradu boja proti korupcii, odboru boja proti korupcii Východ sp.zn. ČVS:PPZ-69/BPK-V-2011 zo dňa 16.01.2012 súd zistil, že proti manželovi žalobkyne bolo začaté trestné stíhanie za organizátorstvo pokračovacieho zločinu skrátenia dane a poistného podľa ust. § 21 ods. 1 písm. a/ k ust. § 276 ods. 1, ods. 2 písm. c/, ods. 4 Trestného zákona a za zločin založenia, zosnovania a podporovania zločineckej skupiny podľa § 296 Trestného zákona. Voči žalobkyni bolo začaté trestné stíhanie za pokračovací zločin skrátenia dane a poistného podľa ust. § 276 ods. 1, ods. 2 písm. c/, ods. 4 Trestného zákona a za zločin založenia, zosnovania a podporovania zločineckej skupiny podľa § 296 Trestného zákona.

10. Z uznesenia Špecializovaného trestného súdu Pezinok, pracovisko Banská Bystrica sp. zn. Tp 2/2012 zo dňa 19.01.2012 vyplýva, že súd zobral manžela žalobkyne do väzby, ktorá začala plynúť dňa 17.01.2012 od 6.00 hod a bude ju vykonávať v Ústave na výkon väzby v Banskej Bystrici.

11. Z uznesenia prokurátorky Úradu špeciálnej prokuratúry Generálnej prokuratúry Slovenskej republiky sp. zn. VII/1 Gv 127/11-121 zo dňa 07.03.2012 mal súd preukázané, že sťažnosť žalobkyne a jej manžela prokurátorka ako nedôvodnú zamietla.

12. Uznesením prokurátorky Úradu špeciálnej prokuratúry Generálnej prokuratúry Slovenskej republiky sp. zn. VII/1 Gv 127/11 - 190 zo dňa 01.06.2012 bol manžel žalobkyne ihneď prepustený z väzby na slobodu.

13. Z uznesenia prokurátorky Úradu špeciálnej prokuratúry Generálnej prokuratúry Slovenskej republiky sp. zn. VII/1 Gv 127/11/1000-412 zo dňa 26.05.2015 súd zistil, že trestné stíhanie proti manželovi žalobkyne bolo zastavené, pretože je neprípustné, lebo obvinený zomrel.

14. Z uznesenia prokurátorky Úradu špeciálnej prokuratúry Generálnej prokuratúry Slovenskej republiky sp. zn. VII/1 Gv 20/16/1000-4 zo dňa 09.05.2016 vyplýva, že trestné stíhanie proti žalobkyni a ostatným spoluobvineným bolo zastavené, pretože skutok nie je trestným činom a nie je dôvod na postúpenie veci.

15. Súd ďalej zo znaleckého posudku č. 47/2017 znalca P.. Z. F., znalca z odboru ekonómia a manažment zistil, že znaleckým skúmaním bola vypočítaná výška náhradnej ušlej mzdy Z. E., H.. XX.XX.XXXX, zamestnanca v spoločnosti K & M s.r.o. za obdobie od 17.01.2012 do 01.06.2012, ktorá je vo výške 4.558,81 EUR brutto. Zadávateľom bol JUDr. Juraj Biroš, advokát so sídlom Rázusova 1, Košice.

16. Z listinných dôkazov doložených žalobkyňou súd zistil, že žalobkyňa vynaložila náklady na obhajobu v trestnom konaní a zaplatila obhajcovi JUDr. Jaroslavovi Čollákovi, advokátovi so sídlom Advokátskej kancelárie Floriánska 19, Košice dňa 23.01.2012 sumu 1.800,- EUR a manžel žalobkyne vynaložil náklady na obhajobu v trestnom konaní nasledovne: dňa 23.01.2012 sumu 1.800,- EUR. Uvedené vyplýva z faktúr č. 2012/1003 a 2012/1002 a z príjmových pokladničných dokladov.

17. Z lekárskej správy zo dňa 15.03.2017 súd zistil, že manžel žalobkyne sa liečil v psychiatrickej ambulancii od 30.11.2012 do 27.03.2013 pre zmiešanú úzkostnedepresívnu poruchu vzniklú v príčinnej súvislosti s prekonanými záťažovými situáciami /väzba pre podozrenie z ekonomickej činnosti/. Pacient počas uvedeného obdobia bol nastavený na antidepresívnu a anxiolytickú liečbu. Do návštevy psychiatrickej ambulancie v minulosti nebol psychiatricky liečený.

18. Z príjmové dokladu zo dňa 15.11.2017 vyplýva, že žalobkyňa zaplatila advokátovi JUDr. Jurajovi Birošovi zálohu na znalecké dokazovanie v sume 500,- EUR.

19. Na pojednávaní konanom dňa 11.03.2019 právny zástupca žalobkyne uviedol, že petite žaloby v časti úroku z omeškania došlo k chybe v písaní a uplatnil si zákonný ročný úrok v rozsahu 5%.

20. Žalobkyňa prostredníctvom právneho zástupcu vo svojom vyjadrení zo dňa 14.03.2019 uviedla, že za nezákonné rozhodnutia je nutné považovať tak rozhodnutie o začatí trestného stíhania a vznesení obvinenia ako aj rozhodnutie o vzatí do väzby. V prípade námietky žalovaného, podľa ktorej bolo trestné stíhanie voči manželovi žalobkyne zastavené z dôvodu, že tento zomrel, je nutné zdôrazniť, že v prípade, ak by manžel žalobkyne dňa 12.01.2015 nezomrel, trestné stíhanie voči jeho osobe by bolo preukázateľne zastavené rovnako ako v prípade ostatných obvinených uznesením prokurátorky zo dňa 09.05.2016. Aj z tohto dôvodu považuje námietku premlčania vznesenú žalovanou ohľadom nároku na náhradu škody v sume 1.800,- EUR predstavujúcu trovy právneho zastúpenia manžela žalobkyne v trestnom konaní a nároku na náhradu ušlej mzdy v sume 4.558,81 EUR za nesprávnu nakoľko odo dňa 06.06.2015 nemohla začať plynúť premlčacia lehota, lebo až právoplatným rozhodnutím o zastavení trestného konania voči všetkým obvineným došlo ku škode za ktorú zodpovedá štát. O výške škody sa žalobkyňa dozvedela až zo znaleckého posudku č. 47/2017. V prípade nemajetkovej ujmy má za to, že väzba manžela žalobkyne a trestné stíhanie zasiahli do osobného života žalobkyne a jej práva na súkromie celkom zásadným a nezvrátiteľným spôsobom. Následky nezákonných rozhodnutí pretrvávali nielen počas celého trestného stíhania (2012-2016), ale pretrvávajú ešte aj po skončení trestného stíhania až do súčasnosti, a preto je nelogické, aby sa horná hranica nemajetkovej ujmy určila s ohľadom na minimálnu mzdu v roku 2012.

21. Na pojednávaní predložil právny zástupca žalobkyne výpočet právnych úkonov, ktoré vznikli v konaní pred súdom sp. zn. Tp 2/2012 na sumu 1.843,06 EUR.

22. Dňa 08.04.2019 doručil súdu právny zástupca žalobkyne čiastočný zoznam právnych úkonov, ktoré boli realizované v priebehu trestného konania v celkovej sume 5.738,41 EUR.

23. Žalovaná na pojednávaní navrhla za účelom kontroly uskutočnenia úkonov právnej služby pripojiť trestné spisy ako aj vyšetrovacie spisy. Súd oboznámil strany sporu s oznámením prokurátorky ÚŠP GP SR, že vyšetrovacie spisy v predmetnej veci obsahujú 239 objemných zväzkov a v súčasnej dobe nie je možné z technických dôvodov doručiť tento spis súdu.

24. Podľa ustanovenia § 27 ods.1 zákona č.514/2003 Z.z. o zodpovednosti za škodu spôsobenú pri výkone verejnej moci a o zmene niektorých zákonov, zodpovednosť za škodu podľa tohto zákona sa vzťahuje na škodu spôsobenú rozhodnutiami, ktoré boli vydané odo dňa nadobudnutia účinnosti tohto zákona a na škodu spôsobenú nesprávnym úradným postupom odo dňa nadobudnutia účinnosti tohto zákona.

25. Citovaný zákon nadobudol účinnosť dňa 1.7.2004 (článok VI zákona).

26. Podľa ustanovenia § 1 citovaného zákona, tento zákon upravuje
a) zodpovednosť štátu za škodu spôsobenú orgánmi verejnej moci pri výkone verejnej moci,
b) zodpovednosť obce a vyššieho územného celku (ďalej len "územná samospráva") za škodu spôsobenú orgánmi územnej samosprávy pri výkone samosprávy,
c) predbežné prerokovanie nároku na náhradu škody a právo na regresnú náhradu.

26. Podľa ustanovenia § 2 citovaného zákona, na účely tohto zákona
a) výkon verejnej moci je rozhodovanie a úradný postup orgánov verejnej moci o právach, právom chránených záujmoch a povinnostiach fyzických osôb alebo právnických osôb,
b) orgán verejnej moci je
1. štátny orgán,
2. orgán územnej samosprávy, verejnoprávna inštitúcia, orgán záujmovej samosprávy, fyzická osoba alebo právnická osoba, ktorým zákon zveril výkon verejnej moci.

27. Podľa ustanovenia § 3 ods.1 a 2 citovaného zákona, štát zodpovedá za podmienok ustanovených týmto zákonom za škodu, ktorá bola spôsobená orgánmi verejnej moci, okrem tretej časti toho zákona, pri výkone verejnej moci
a) nezákonným rozhodnutím,
b) nezákonným zatknutím, zadržaním alebo iným pozbavením osobnej slobody,
c) rozhodnutím o treste, o ochrannom opatrení alebo rozhodnutím o väzbe, alebo
d) nesprávnym úradným postupom.

Zodpovednosti podľa odseku 1 sa nemožno zbaviť.

28. Podľa ustanovenia § 5 ods.1 citovaného zákona, právo na náhradu škody spôsobenej nezákonným rozhodnutím má účastník konania, ktorému vznikla škoda v dôsledku rozhodnutia vydaného v tomto konaní.

29. Podľa ustanovenia § 6 ods.1 citovaného zákona, ak tento zákon neustanovuje inak, právo na náhradu škody spôsobenej nezákonným rozhodnutím možno uplatniť iba vtedy, ak právoplatné rozhodnutie, ktorým bola škoda spôsobená, bolo zrušené alebo zmenené pre nezákonnosť príslušným orgánom. Súd, ktorý rozhoduje o náhrade škody, je viazaný rozhodnutím tohto orgánu.

30. Podľa ustanovenia § 15 ods.1 a 2 citovaného zákona, nárok na náhradu škody spôsobenej nezákonným rozhodnutím, nezákonným zatknutím, zadržaním alebo iným pozbavením osobnej slobody, rozhodnutím o treste, o ochrannom opatrení alebo rozhodnutím o väzbe, ako aj nárok na náhradu škody spôsobenej nesprávnym úradným postupom je potrebné vopred predbežne prerokovať na základe písomnej žiadosti poškodeného o predbežné prerokovanie nároku (ďalej len "žiadosť") s príslušným orgánom podľa § 4 a 11. Ak bola žiadosť podaná na nepríslušnom orgáne, je tento orgán povinný bezodkladne ju postúpiť príslušnému orgánu a upovedomiť o tom poškodeného. Účinky podania žiadosti zostávajú zachované.

31. Podľa ustanovenia § 16 ods.1 citovaného zákona, ak príslušný orgán neuspokojí nárok na náhradu škody alebo jeho časť do šiestich mesiacov odo dňa prijatia žiadosti, môže sa poškodený domáhať uspokojenia nároku alebo jeho neuspokojenej časti na súde.

32. Podľa ustanovenia § 16 ods. 4 citovaného zákona, ak príslušný orgán neuspokojí nárok na náhradu škody alebo uspokojí iba jeho časť do šiestich mesiacov odo dňa prijatia žiadosti alebo ak príslušný orgán písomne oznámi poškodenému, že neuspokojí jeho nárok na náhradu škody, môže sa poškodený domáhať uspokojenia nároku alebo jeho neuspokojenej časti na súde. Pri uplatnení nároku na súde môže poškodený požadovať úhradu len v rozsahu nároku, ktorý bol predbežne prerokovaný, a z titulu, ktorý bol predbežne prerokovaný. Ak súd rozhodnutím o náhrade škody prizná poškodenému aj úrok z omeškania, lehota omeškania začína príslušnému orgánu plynúť najskôr dňom oznámenia, že neuspokojí nárok na náhradu škody, alebo uplynutím šesťmesačnej lehoty na predbežné prerokovania nároku, ak súd neurčí začiatok jej plynutia neskôr.

33. V predmetnej veci sa žalobkyňa domáhala náhrady škody (nemajetkovej ujmy) spôsobenej nezákonným rozhodnutím - uznesením vyšetrovateľa Prezídia Policajného zboru, úradu boja proti korupcii, odboru boja proti korupcii Východ sp.zn. ČVS:PPZ-69/BPK-V-2011 zo dňa 16.01.2012 .

34. Vzhľadom k tomu, že citované rozhodnutie bolo vydané po účinnosti zákona č.514/2003 Z.z. o zodpovednosti za škodu spôsobenú pri výkone verejnej moci (1.7.2004), vychádzajúc z prechodného ust. § 27 ods.1 citovaného zákona, súd po právnej stránke predmetnú vec posúdil podľa tohto zákona.

35. Základnými predpokladmi zodpovednosti štátu za škodu spôsobenú orgánmi verejnej moci v prípade nezákonného rozhodnutia sú:
1. existencia nezákonného rozhodnutia vydaného orgánom verejnej moci pri výkone verejnej moci,
2. existencia škody a
3. príčinná súvislosť medzi nezákonným rozhodnutím a vznikom škody.

36. Predpokladom vzniku zodpovednosti štátu za škodu spôsobenú nezákonným rozhodnutím je predovšetkým existencia nezákonného rozhodnutia, t.j. takého rozhodnutia, ktoré je v rozpore s objektívnym právom. Zodpovednosť štátu je podmienená využitím riadnych opravných prostriedkov smerujúcich proti nezákonnému rozhodnutiu. Vznik tejto zodpovednosti ďalej predpokladá, že sa nezákonné rozhodnutie zrušilo, teda zbavilo právoplatnosti. V preskúmavanej veci žalobkyňa svoj nárok na náhradu škody odvodzovala z uznesenia o vznesení obvinenia, ktoré neúspešne napadla sťažnosťou. Toto uznesenie považovala za nezákonné, lebo trestné stíhanie proti nej nemalo byť vôbec vedené; spáchanie skutkov, z ktorých bola obvinená, nebolo preukázané, preto bolo trestné stíhanie zastavené.

37. Keďže toto uznesenie nebolo pre nezákonnosť zrušené podľa § 4 ods.1 citovaného zákona, bolo potrebné zaoberať sa otázkou, či zastavenie trestného stíhania môže mať z hľadiska ust. § 6 citovaného zákona rovnaký význam ako jeho zrušenie pre nezákonnosť. Pri posudzovaní uvedenej otázky treba vziať do úvahy, že po zastavení trestného stíhania neprichádza do úvahy podanie opravného prostriedku proti uzneseniu o vznesení obvinenia, lebo z hľadiska trestného konania je to už bezpredmetné. Záporná odpoveď na položenú otázku by nezodpovedala zmyslu právnej úpravy zodpovednosti štátu obsiahnutej v citovanom zákone. Tá sleduje, aby každá zákonom predpokladaná majetková ujma spôsobená nesprávnym, či nezákonným zásahom štátu proti fyzickej osobe, bola odčinená. Záporná odpoveď by viedla k tomu, že fyzická osoba, proti ktorej bolo vznesené obvinenie, by musela niesť materiálne dôsledky takéhoto rozhodnutia, aj keď sa ukázalo nesprávnym a trestné konanie skončilo tak, že na ňu treba hľadieť ako na nevinnú. Vyššie uvedený výklad predstavuje už ustálenú súdnu judikatúru a súdnu prax. Skutočnosť, že nedošlo, resp. objektívne nemohlo dôjsť k zrušeniu rozhodnutia, ktorým sa začína trestné stíhanie, na tom nič nemení. Podstata nároku na náhradu škody sa totiž v tomto prípade neviaže na správnosť alebo nesprávnosť postupu orgánov činných v trestnom konaní pri začatí trestného stíhania, ale na samotný výsledok celého trestného stíhania.

38. Zhrnúc uvedené súd konštatoval, že v danom prípade je splnená prvá základná podmienka pre záver o zodpovednosti štátu.

39. Podľa § 17 ods.1 citovaného zákona, uhrádza sa skutočná škoda a ušlý zisk, ak osobitný predpis neustanovuje inak.

40. Podľa § 17 ods. 2 cit. zák. v prípade, ak iba samotné konštatovanie porušenia práva nie je dostatočným zadosťučinením vzhľadom na ujmu spôsobenú nezákonným rozhodnutím alebo nesprávnym úradným postupom, uhrádza sa aj nemajetková ujma v peniazoch, ak nie je možné uspokojiť ju inak.

41. Podľa § 17 ods. 3 citovaného zákona, výška nemajetkovej ujmy v peniazoch podľa odseku 2 sa určuje s prihliadnutím najmä na
a) osobu poškodeného, jeho doterajší život a prostredie, v ktorom žije a pracuje,
b) závažnosť vzniknutej ujmy a na okolnosti, za ktorých k nej došlo,
c) závažnosť následkov, ktoré vznikli poškodenému v súkromnom živote,
d) závažnosť následkov, ktoré vznikli poškodenému v spoločenskom uplatnení.

42. Žalobkyňa sa žalobou domáhala zaplatenia sumy 8.658,81 EUR titulom skutočnej škody, ktorá jej vznikla vynaložením nákladov na obhajobu v trestnom konaní, v ktorom zaplatila obhajcovi za obhajobu v uvedenej trestnej veci v sume 1.800,- EUR za seba a sumu 1.800,- za obhajobu jej manžela. Žalobkyňa si uplatnila aj sumu 4.558,81 EUR ako ušlú mzdu manžela žalobkyne, ktorú by ako zamestnanec zarobil v spoločnosti K & M s.r.o. za obdobie od 17.01.2012 do 01.06.2012. Tento nárok preukázala znaleckým posudkom č. 47/2017 vyhotoveným znalcom P.. Z. F.. Znalecký posudok súd posúdil v zmysle ust. § 209 ods. 2 CSP. Súčasťou znaleckého posudku je objednávka advokáta žalobkyne JUDr. Juraja Biroša. Žalobkyňa v konaní predložila prijímový doklad, ktorým advokátovi zaplatila sumu 500,- EUR ako zálohu za vypracovanie znaleckého posudku. V súvislosti s vypracovaním znaleckého posudku vznikli žalobkyni náklady v sume 500,- EUR.

43. Podľa rozsudku Najvyššieho súdu Slovenskej republiky zo dňa 30.03.2011, sp. zn. 3Cdo 194/2010 náhrada škody zahŕňa aj náhradu trov konania, ktoré poškodenému vznikli v konaní, v ktorom bolo vydané nezákonné rozhodnutie alebo rozhodnutie o treste, o ochrannom opatrení alebo rozhodnutie o

väzbe, zatknutí a inom pozbavení osobnej slobody alebo vykonané zadržanie a v konaní, v ktorom bolo rozhodnutie zrušené alebo bolo trestné stíhanie zastavené, alebo v ktorom bola vec postúpená inému orgánu (§18 ods. 1 zákona č. 514/2003 Z. z.).

44. Súd má za to, že náklady za právne zastúpenie tak žalobkyne ako aj jej manžela boli hradené z finančných prostriedkov, ktoré patrili do bezpodielového spoluvlastníctva žalobkyne a jej manžela. Žalobkyňa listinnými dôkazmi preukázala ňou uplatňovanú výšku skutočnej škody, súd preto žalobe žalobkyne v tejto časti vyhovel.

45. Žalovaný v konaní uplatnil námietku premlčania v časti nároku majetkovej ujmy v rozsahu sumy 1.800,- EUR (trovy právneho zastúpenia manžela žalobkyne) a sumy 4.558,81 EUR (ušlá mzda manžela žalobkyne). Žalovaný počítal začiatok plynutia premlčacej lehoty odo dňa právoplatnosti uznesenia, ktorým bolo trestné stíhanie zastavené voči manželovi žalobkyne, t. j. odo dňa 06.06.2015. Súd má zo to, že začiatok plynutia lehoty je momentom, kedy sa poškodený dozvie o škode, kedy má vedomosť o protiprávnom konaní a zároveň o tom, že vznikla škoda a v akej výške. V zmysle uvedeného možno konštatovať, že až právoplatným rozhodnutím prokurátorky Úradu špeciálnej prokuratúry Generálnej prokuratúry Slovenskej republiky zo dňa 09.05.2016 bolo možné konštatovať, že skutok nie je trestným činom, čiže rozhodnutie o začatí trestného stíhania je nezákonným rozhodnutím a došlo ku škode za ktorú zodpovedá štát. O výške škody, ktorá sa týka ušlej mzdy sa žalobkyňa dozvedala až vyhotovením znaleckého posudku č. 47/2017 zo dňa 06.11.2017. S poukazom na trojročnú premlčaciu lehotu s tým, že žaloba žalobkyne bola na tunajší súd doručená dňa 27.12.2018 je nesporné, že v uvedenej časti nárok žalobkyne nie je premlčaný.

46. Pri posudzovaní existencie škody vo forme nemajetkovej ujmy súd v danej veci vychádzal z nasledovných princípov:

47. Zmysel právnej úpravy zodpovednosti štátu za škodu má spočívať v tom, aby každá škoda spôsobená nesprávnym či nezákonným zásahom štátu, bola primerane odčinená. Ust. § 17 ods. 2 zákona č.514/2003 Z.z. zakladá nárok poškodeného na náhradu nemajetkovej ujmy a to bez ohľadu na to, či zároveň vznikla škoda (skutočná škoda či ušlý zisk). Nemajetková ujma predstavuje zásah do inej, než majetkovej sféry poškodeného (nie je spojená so znížením majetkového stavu, či jeho nezvýšením, hoci bolo predpokladané) a vedľa nepriaznivých dôsledkov vyvolaných neprimeranou dĺžkou súdneho konania, môže zahŕňať aj iné negatívne dopady nesprávneho úradného postupu, či nezákonného rozhodnutia, najmä do osobnostnej integrity poškodeného. Peňažná kompenzácia je v zákone označená za spôsob subsidiárneho odškodnenia, ktoré nastupuje vtedy, ak nie je možné vzniknutú nemajetkovú ujmu nahradiť inak, t.j. kedy dostačujúcim prostriedkom nápravy by nebolo len obyčajné konštatovanie porušenia práva.

48. Je nepochybné, že trestné stíhanie fyzickej osoby, najmä ak je obvinená zo závažného trestného činu, predstavuje závažný zásah do osobnostných práv fyzickej osoby chránených ustanovením § 11 Obč. zákonníka. Každé trestné stíhanie predstavuje obmedzenie súhrnu osobnostných práv vymenovaných v článku 10 Listiny základných práv a slobôd a to napriek tomu, že vo všeobecnosti platí, že takéto obmedzenie je legitimované verejným záujmom na ochrane spoločnosti pred páchateľmi trestnej činnosti. Súdna judikatúra už viackrát vyslovila názor, že trestné stíhanie predstavuje vážny zásah do osobnej slobody jednotlivca a vyvoláva aj ďalšie negatívne dôsledky pre osobný život a životný osud jednotlivca. Na tohto je okamihom oslobodenia spod obžaloby síce potrebné pozerať ako na nevinného, avšak samotný fakt trestného stíhania je záťažou pre každého obvineného. Trestné stíhanie tak zasahuje do súkromného života jednotlivca, do jeho cti a dobrej povesti a rovnako ako porušenie práva na osobnú slobodu garantovaného článkom 8 ods. 1 Listiny základných práv a slobôd je spôsobilé obmedziť či porušiť právo jednotlivca na rešpektovanie a ochranu jeho súkromného a rodinného života, dôstojnosti osobnej cti a dobrej povesti tak, ako je garantované v čl. 10 Listiny.

49. Ľudská dôstojnosť predstavuje najvyššiu hodnotu v základoch celého právneho systému i ústavného poriadku a je možné ju preto považovať za konečný účel právneho poriadku. Tým sa stáva objektívnou ústavnou kategóriou a pôsobí vo vzťahu k ostatným inak nehierarchicky usporiadaným základným právam ako hodnota nadradená a s ohľadom na to je potrebné akýkoľvek zásah či zníženie ľudskej dôstojnosti vnímať ako zásah veľmi závažný a teda, ťažko reparovateľný. Ľudská dôstojnosť je totiž

hodnotou horizontálne neporovnateľnou s ostatnými ústavnými hodnotami či spoločenskými normami, je úplne nenahraditeľná iným statkom a tým menej hodnotou vyčísliteľnou v peniazoch.

50. V demokratickom a právnom štáte nemôže nastať situácia, kedy sa voči určitej osobe vedie viac ako štyri roky trestné stíhanie, kedy je takáto osoba vystavená neustálym procesným úkonom zo strany orgánov činných v trestnom konaní (ako osoba podozrivá, obvinená z trestného činu), toto sa skončí uznesením o zastavení trestného stíhania, pretože skutok nebol trestným činom, pričom takejto osobe, napriek tomu, že bola po celú uvedenú dobu vystavená stresu, úzkosti a frustrácii, nebude priznané odškodnenie nemajetkovej ujmy.

51. Primárnou funkciou náhrady nemajetkovej ujmy je funkcia satisfakčná, čo znamená primerané, s ohľadom na všetky okolnosti konkrétneho prípadu, optimálne a tým účinné vyváženie a zmiernenie nepriaznivého následku neoprávneného zásahu. Vzhľadom na to, že nemajetková ujma vzniknutá porušením osobnostných práv sa vo všeobecnom zmysle slova ani nedá odškodniť a jej rozsah nie je možné ani exaktne kvantifikovať a vyčísliť, namiesto nej je možné len poskytnutie zadosťučinenia.

52. Pokiaľ ide o vyjadrenie miery, akou bola zásahom znížená dôstojnosť alebo vážnosť osoby v spoločnosti, treba vychádzať z následnej reakcie, ktorú zásah vyvolal v rodinnom, pracovnom či inom prostredí fyzickej osoby. Túto mieru treba zisťovať dokazovaním a posúdiť na základe poznania a vyhodnotenia tejto reakcie.

53. Kritériá, na ktoré má súd prihliadať pri určení výšky peňažnej náhrady, sú ustanovené v § 17 ods. 3 cit. zákona. Ide o normu s relatívne neurčitou hypotézou, ktorá vyžaduje, aby súd s ohľadom na konkrétne skutkové okolnosti každého individuálneho prípadu sám vymedzil okolnosti významné pre určenie výšky náhrady. Prihliadať má najmä na dopad nezákonného rozhodnutia do osobnostnej sféry poškodeného nepriaznivosť jeho vplyvu na povesť poškodeného, jeho doterajší spôsob života a podobne. Výpočet je demonštratívny a nevylučuje, aby sa prihliadlo aj na iné okolnosti, pokiaľ budú považované za porovnateľne závažné. Je potrebné brať do úvahy aj závažnosť sporu pre účastníka samotného, či išlo o záležitosti osobného stavu alebo rodinnoprávne, prípadne pracovnoprávne.

54. Vyhodnotením vykonaného dokazovania súd v predmetnej veci dospel k nespornému záveru, že v dôsledku trestného stíhania došlo k negatívnemu zásahu do osobnostných práv žalobkyne na ochranu jej súkromného a rodinného života, dôstojnosti, osobnej cti a dobrej povesti.

55. Pri posudzovaní miery, ako bola v dôsledku trestného stíhania znížená dôstojnosť a vážnosť osoby žalobkyne v spoločnosti, súd vychádzal z následnej reakcie, ktorú zásah vyvolal v osobnom, rodinnom, spoločenskom a pracovnom prostredí žalobkyne. Táto reakcia bola zrejmá z výpovede žalobkyne, jeho blízkych rodinných príslušníkov (brata), z výpovedí priateľov, kolegov, resp. známych. Vo vzťahu k osobe žalobkyne, jej dovtedajšieho života a zmeny v dôsledku inkriminovanej skutočnosti, resp. danej kauzy všetci zhodne uviedli, že žalobkyňa požívala vážnosť, bola spoločenský, obľúbená, bola považovaná za dobrého, poctivého, čestného človeka, ktorého si všetci vážili, rešpektovali ju. Po prepuknutí predmetnej kauzy, vznesení obvinenia sa ich (spolu s manželom) ľudia začali strániť, známi a priatelia sa s nimi prestali stýkať. Narušili sa rodinné väzby. V dôsledku trestného stíhania museli čeliť neustálym klebetám a ohováraniam.

56. Čo sa týka profesijnej oblasti súd z vykonaného dokazovania mal za preukázané, že žalobkyňa spolu s manželom podnikali v oblasti zahraničného obchodu, pričom rokmi poctivej práce si vybudovali dobré meno, pričom pri výkone podnikateľskej činnosti postupovali zásadne v súlade so zákonom. Viacero obchodných partnerov prestalo mať záujem o ich vzájomnú spoluprácu v dôsledku trestného stíhania čo viedlo až k značným finančným problémom. Zo strachu straty sebavedomia prestala žalobkyňa vykonávať podnikateľskú činnosť

57. Zhrnúc vyššie uvedené, súd konštatoval, že v posudzovanej veci sa zníženie spoločenského postavenia žalobkyne prejavilo navonok v pochybnostiach verejnosti a jej obchodných partnerov v práci vo vzťahu k jeho odbornosti vykonávať svoju funkciu, prežívala stavy poníženia a to najmä z dôvodu, že ju jej okolie považovalo za osobu páchajúcu závažnú trestnú činnosť stavy úzkosti a beznádeje, nakoľko vzniknutú situáciu žalobkyňa nemohla nijako ovplyvniť a pocit ohrozenia, čo sa nepochybne prejavilo na

jej finančnej situácii ako aj v dôsledku bezdôvodného trestného stíhania, že môže byť odsúdená, čím bola vážnym spôsobom ohrozená osobná starostlivosť o maloleté deti.

58. Súd prihliadol predovšetkým na to, že predmetná kauza zasiahla do mimoriadne citlivej oblasti života žalobkyne - občianskej bezúhonnosti, cti a vážnosti v spoločnosti a najmä jej profesijnej činnosti. V danom prípade je tento následok o to intenzívnejší, že trestné stíhanie bolo intenzívne medializované. Trestná vec žalobkyne teda bola podrobená verejnej mienke, jej meno ostalo poškvrnené a množstvo ľudí z rôznych oblastí života, či už verejného, pracovného alebo rodinného, má o nej dodnes pochybnosti. Aj vyššie uvedené nepochybne podporuje fakt, že najnebezpečnejšie sú zásahy do osobnostných práv, ku ktorým dôjde cez médiá.

59. Súd je toho názoru, že všetky vyššie uvedené následky, predstavujúce nemajetkovú ujmu, sú v príčinnej súvislosti s nezákonným rozhodnutím. Vzťah medzi príčinou (nezákonným rozhodnutím) a následkami je priamy, bezprostredný; nebyť začatia trestného stíhania, tieto následky by nenastali.

60. Zhrnúc vyššie uvedené súd konštatoval, že nemajetková ujma, ktorá žalobkyni vznikla v dôsledku trestného stíhania, netrvala od vznesenia obvinenia do vydania uznesenia o zastavení trestného stíhania, ale vo svojej podstate pretrváva aj naďalej, či už v súkromnom alebo profesijnom živote a nie je možné odstrániť ju inak, ako priznaním zadosťučinenia vo forme finančnej náhrady.

61. Možno zhrnúť, že pokiaľ trestné konanie nepovedie k odsúdeniu, bude v zásade možné konštatovať, že uznesenie o vznesení obvinenia bolo nezákonným rozhodnutím z hľadiska posudzovania povinnosti štátu nahradiť trovy právneho zastúpenia v trestnom konaní, pokiaľ po vznesení obvinenia nedôjde k odsúdeniu obvineného. Štát tu totiž v záujme riadneho výkonu verejnej moci vyvolá opodstatnenosť právneho zastúpenia dotknutého subjektu, a preto nie je daný žiadny dôvod, aby neznášal náklady takéhoto právneho zastúpenia, ak sa vo výsledku preukáže, že voči dotknutému subjektu nebol daný výkon verejnej moci potrebný. Vo svojej podstate sa jedná o elementárny princíp zodpovednosti za výsledok konania, ktorý preto, že nemá svoju úpravu priamo v trestnoprávnych procesných predpisov (de lege ferenda vhodnú), je potrebné, a de lege lata možno pretaviť, do praktického života, len prostredníctvom predpisov o zodpovednosti štátu za škodu pri výkone verejnej moci. Práve táto nepriliehavá forma potom vyvoláva rozpory pri hľadaní nezákonnosti v inak riadnom výkone verejnej moci a potrebu viac či v menej zložitých argumentačných teórií. Principiálne však nemôžu ostať nenahradené opodstatnené náklady osôb, ktoré týmto osobám vzniknú v súvislosti s výkonom verejnej moci voči ním, ak nie je dosiahnutý výsledok, ku ktorému daný výkon verejnej moci inak vo výsledkoch smeruje.

62. Čo sa týka otázky nemajetkovej ujmy, tu je situácia práve opačná. Tak ako je na strane štátu povinnosť náhrady trov trestného konania nekončiaceho odsúdením v zásade daná, tak je náhrada nemajetkovej ujmy vzniknutej v dôsledku vedenia trestného konania v zásade vylúčená. Čo znamená, že je možná iba výnimočne, tak ako to má na mysli § 17 ods. 1, 2 zákona č. 514/2003 Z. z. V záujme fungovania spoločnosti je trestné stíhanie vedené v medziach zákona nevyhnutnou súčasťou výkonu verejných právomocí a od každého jednotlivca je dôvodné vyžadovať, aby sa mu v prípade odôvodnenej potreby podrobil. I keď je miera vnímania negatívneho dopadu trestného stíhania vecou vysoko individuálnou, tieto subjektívne rozdiely nezakladajú výnimočnosť odôvodňujúcu náhradu nemajetkovej ujmy v peniazoch. Ako bolo uvedené, trestné stíhanie začaté a vedené v súlade so zákonom, a to i keď nevedie k odsúdeniu, je povinný strpieť každý. Nemožno preto v prípade, že neskončí odsúdením, priznať nemajetkovú ujmu v peniazoch len pre rozdiel v subjektívnom prežívaní trestného stíhania. Mimoriadny význam má v tomto smere prezumpcia neviny a najmä jej náležité vnímanie; významne obmedzuje negatívny dopad samotného trestného stíhania na povesť a vnímanie stíhanej osoby jej okolím. Ak je napriek tomu obvinený vnímaný okolím negatívne len pre prebiehajúce trestné stíhanie, je to významnou mierou chybou tohto okolia, ktorému nie je princíp prezumpcie neviny dostatočne vlastný. Náhrady nemajetkovej ujmy priznávané „len pre stíhanie nevedúce k odsúdeniu“, pritom osvojovaní si správneho vnímania prezumpcie neviny v spoločnosti sťažujú. S priznaním náhrady nemajetkovej ujmy v peniazoch sa totiž logicky vyjadruje významná ujma, čo samotné vedenie zákonného trestného stíhania byť nemôže pre svoju nevyhnutnosť pre fungovanie spoločnosti. Výnimočnosť prípadu odôvodňujúca priznanie náhrady nemajetkovej ujmy v peniazoch preto môže spočívať iba v okolnostiach trestného stíhania.

63. Zmyslom náhrady nemajetkovej ujmy v peniazoch je dať do vzťahu mieru ujmy na hodnotách ľudskej osobnosti s konkrétnym finančným vyjadrením náhrady takejto nemajetkovej ujmy, ktorá žalobkyni vznikla a aspoň týmto spôsobom prispieť k zmierneniu vzniknutého stavu. Súd má zato, že zákonným kritériom pre priznanie nemajetkovej ujmy je konštatovanie, že samotné konštatovanie tejto skutočnosti nie je dostatočným zadosťučinením pre poškodenú a zásah je takej intenzity, že poškodenej prináleží náhrada nemajetkovej ujmy, ktorej vznik musí preukázať poškodená, teda žalobkyňa. Nemajetková ujma má byť určitou náhradou za protiprávny stav, ktorý spôsobil nenapraviteľnú ujmu v nemajetkovej sfére dotknutej osoby - žalobkyne. Je podstatné, v akom rozsahu bola znížená česť, dôstojnosť a postavenie fyzickej osobe práve v súvislosti s vedením trestného stíhania. V prejednávanej veci žalobkyňa neoznačila a nepreukázala existenciu následkov takej intenzity, ktorá by zakladala jej právo na priznanie peňažnej náhrady takto ním vymedzenej nemajetkovej ujmy v sume 21.750,- EUR, keď satisfakcia v peniazoch má byť znakom a prostriedkom nápravy.

64. V prejednávanom prípade súd prihliadol na toho času ustálenú súdnu prax, bolo potrebné prihliadať aj na výšku odškodnenia poskytovanú na základe iných hmotnoprávnych predpisov. Určenie výšky nemajetkovej ujmy má byť vzhľadom na okolnosti konkrétneho prípadu v súlade s požiadavkou spravodlivosti. Úvaha však nemôže byť svojvoľná a nepreskúmateľná. Súd musí mať preukázanú najmä skutočnosť, pre ktorú dospel k záveru, že zadosťučinenie súd musí mať preukázanú najmä skutočnosť, pre ktorú dospel k záveru, že zadosťučinenie podľa § 17 ods. 1 zákona č. 514/2003 Z.z. nie je postačujúce, predovšetkým z hľadiska intenzity, trvania a rozsahu nepriaznivých následkov vzniknutých žalobkyni vzhľadom na jeho postavenie v rodine, v spoločnosti a podobne (pozri R 21/1995, uznesenie NS SR z 12.12.2012 sp, zn. 7Cdo/145/2011).

65. Najvyšší súd SR v rozhodnutí zo dňa 30.9.2013 sp. zn. 6 MCdo 15/2012 dospel k záveru, že určenie výšky primeranej náhrady nemajetkovej ujmy nie je záležitosťou voľnej úvahy, ktorá by nepodliehala žiadnemu hodnoteniu; jej základom je zistenie skutkových okolností, ktoré súdu umožnia úvahu na určitom kvalitatívnom posúdení základných súvislostí. Treba, aby súdy v súvislosti s tým vzali do úvahy aj iní hmotnoprávne predpisy upravujúce odškodnenie, napr. zákon č. 215/2006 Z.z., v zmysle ktorého v prípade, že trestným činom bola spôsobená smrť, má poškodený nárok na vyplatenie odškodnenia v sume päťdesiatnásobku minimálnej mzdy; pri trestnom čine znásilnenia, sexuálneho násilia alebo sexuálneho zneužívania za spôsobenú morálnu škodu stanovuje limit odškodnenia vo výške desaťnásobku minimálnej mzdy. Súd sa musí zaoberať napríklad aj otázkami, v čom je nemajetková ujma žalobcu v jeho spoločenskom, pracovnom, rodinnom živote spôsobená nezákonným rozhodnutím väčšia v porovnaní so smrteľným následkom trestného činu, respektíve s morálnou škodou spôsobenou trestným činom znásilnenia, sexuálneho násilia alebo sexuálneho zneužívania.

66. V zmysle § 17 ods. 4 zákona č. 514/2003 Z.z. v znení zákona č. 412/2002 Z.z. (v znení účinnom od 1.1.2013), výška náhrady nemajetkovej ujmy priznaná podľa odseku 2 nemôže byť vyššia ako výška náhrady poskytovaná osobám poškodeným násilnými trestnými činmi podľa osobitného predpisu ä pričom osobitným predpisom sa tu podľa poznámky pod čiarou rozumie zákon č. 215/2006 Z.z.) .

67. Najvyšší súd SR v rozhodnutí zo dňa 24.7.2018 sp. zn. 3Cdo 19/2018 riešil, či ustanovenie § 17 ods. 4 zákona č. 514/2003 Z.z. môže, resp. nemôže vzťahovať aj na právne vzťahy založené pred 1.1.2013 a dospel k záveru o povinnosti všeobecného súdu určiť primeranú výšku náhrady spôsobenej nezákonným rozhodnutím po zohľadnení iných predpisov slovenského právneho poriadku upravujúcich odškodnenie, ako aj judikatúry Ústavného súdu a ESĽP a určiť maximálnu hranicu náhrady nemajetkovej ujmy spôsobenej nezákonným rozhodnutím v zmysle zákona č. 412/2002 Z.z. tak, aby priznaná náhrada nebola vyššia ako náhrada za ujmu, ktorú utrpeli obete trestných činov, čo je pokračovaním v už nastolenom trende legislatívnych úprav pod vplyvom rozhodnutí ESĽP.

68. Súd zhrnúc vykonané dokazovanie posúdil nárok žalobkyne, najmä na náhradu nemajetkovej ujmy v intenciách súčasnej judikatúry a dospel k záveru, že výška peňažného zadosťučinenia za vzniknutú nemajetkovú ujmu žalobkyne vo výške 16.000,- EUR je primeraná. V prevyšujúcej časti žalobu zamietol.

69. Podľa ust. § 517 ods. 2 zákona č. 40/1964 Zb. Občianskeho zákonníka, ak ide o omeškanie s plnením peňažného dlhu, má veriteľ právo požadovať od dlžníka popri plnení úrok z omeškania, ak nie je podľa tohto zákona povinný platiť poplatok z omeškania. Výšku úroku z omeškania a poplatok z omeškania ustanovuje vykonávací predpis.

70. Podľa ust. 3 ods. 1 Nariadenia vlády SR č. 87/1995 Z. z. v znení od 01.02.2013, výška úrokov z omeškania je o päť percentuálnych bodov vyššia ako základná úroková sadzba Európskej centrálnej banky platná k prvému dňu omeškania s plnením peňažného dlhu.

71. Súd v súlade s citovanou zákonnou právnou úpravou pre daný prípad má za to, že žalovaná sa ocitá v omeškaní s náhradou škody spôsobenej pri výkone verejnej moci nezákonným rozhodnutím až márnym uplynutím lehoty šiestich mesiacov odo dňa, kedy žalovaná ako poškodený subjekt nárok riadne uplatnila u ústredného orgánu; až odo dňa nasledujúceho po uplynutí tejto lehoty žalovanému (štátu) vzniká povinnosť poškodenému zaplatiť tiež úrok z omeškania. Na základe toho, pokiaľ žalobkyňa si uplatnila žiadosť o predbežné prerokovanie nároku na náhradu škody dňa 28.03.2018 na Ministerstve spravodlivosti SR, 6- mesačná lehota na plnenie uplynula 28.09.2018, preto sa žalovaný dostal do omeškania prvý krát od dátumu 29.09.2018. Žalobkyňa si uplatnila úrok z omeškania od uvedeného dátumu, preto súd rozhodol tak ako je uvedené vo výroku tohto rozhodnutia.

72. Podľa ust. § 262 ods.1 zákona č.160/2015 Z.z. Civilného sporového poriadku (ďalej len „CSP“), o nároku na náhradu trov konania rozhodne aj bez návrhu súd v rozhodnutí, ktorým sa konanie končí.

73. Podľa ust. § 255 ods.1 CSP, súd prizná strane náhradu trov konania podľa pomeru jej úspechu vo veci.

74. Podľa ust. § 255 ods. 2 CSP, ak mala strana v veci úspech len čiastočný, súd náhradu trov konania pomerne rozdelí, prípadne vysloví, že žiadna zo strán nemá na náhradu trov konania právo.

75. Podľa č. 4 ods. 1, 2 CSP, ak sa právna vec nedá prejednať a rozhodnúť na základe výslovného ustanovenia tohto zákona, právna vec sa posúdi podľa ustanovenia tohto alebo iného zákona, ktoré upravuje právnu vec čo do obsahu a účelu najbližšiu posudzovanej právnej veci. Ak takého ustanovenia niet, súd prejedná a rozhodne právnu vec podľa normy, ktorú by zvolil, ak by bol sám zákonodarcom, a to s prihliadnutím na princípy všeobecnej spravodlivosti a princípy, na ktorých spočíva tento zákon, tak, aby výsledkom bolo rozumné usporiadanie procesných vzťahov zohľadňujúce stav a poznatky právnej náuky a ustálenú rozhodovaciu prax najvyšších súdnych autorít.

76. Žalobkyňa sa domáhala zaviazania žalovaného k povinnosti zaplatenia sumy spolu vo výške 30.408,81 EUR (8.658,81 EUR - náhrada škody + 21.750,- EUR - nemajetková ujma). Úspech mala v časti o zaplatenie sumy 24.658,81 EUR (8.658,81 + 16.000), čo v percentuálnom vyjadrení predstavuje 81,09 % - úspech a 18,91 % - neúspech. Z uvedeného vyplýva, že nárok na náhradu trov konania by mala žalobkyňa v rozsahu 62,18 %. Súd však na prejednávaný prípad pri priznaní náhrady trov konania aplikoval článok 4 základných zásad CSP, ktorý obsahuje analógiu legis a analógiu iuris, ktorá umožňuje sudcovi použiť ustanovenia svojím obsahom a účelom natoľko podobné, že je podľa neho žiaduce posúdiť aj právne veci, ktoré do hypotézy právnej normy výslovne poňaté neboli. Stanovenie výšky primeraného zadosťučinenia je voľnou úvahou súdu berúc do úvahy, vzhľadom na okolnosti konkrétneho prípadu, skutočnosti významné pre jej určenie. V prejednávanom prípade žalobkyňu nemožno vnímať ako procesne neúspešnú v spore; žalobkyni bola priznaná nemajetková ujma, aj keď v nižšej výške ako si uplatňovala. Žalobkyňa nemožno ad absurdum zaťažiť procesnou zodpovednosťou za predvídanie výsledku na základe úvahy súdu. Primárnym faktom je fakt, že škoda bola spôsobená; jej výška nasleduje. Súd v tomto prípade priznal žalobkyni plnú náhradu trov konania z prisúdenej sumy, t.j. 100 % zo sumy 24.658,81 EUR, čo možno zdôvodniť cez interpretáciu pojmu úspech vo veci, keďže ten sa skúma čo do právneho základu, a nie čo do výšky priznaného nároku. O výške náhrady trov konania rozhodne súd prvej inštancie po právoplatnosti rozhodnutia, ktorým sa konanie končí, samostatným uznesením, ktoré vydá súdny úradník (§ 262 ods.2 CSP).

Poučenie:

Proti rozsudku súdu prvej inštancie je prípustné odvolanie, ak to zákon nevylučuje (§ 355 ods. 1 CSP). Proti tomuto rozsudku je prípustné odvolanie, ktoré je možné podať do 15 dní odo dňa jeho doručenia na Okresný súd Košice I.

Odvolanie môže podať strana, ktorej neprospech bolo rozhodnutie vydané (§ 359 CSP). V odvolaní sa popri všeobecných náležitostiach podania uvedie, proti ktorému rozhodnutiu smeruje, v akom rozsahu sa napáda, z akých dôvodov sa rozhodnutie považuje za nesprávne (odvolacie dôvody) a čoho sa odvolateľ domáha (odvolací návrh). (§ 363 CSP). Rozsah, v akom sa rozhodnutie napáda, môže odvolateľ rozšíriť len do uplynutia lehoty na podanie odvolania (§ 364 CSP). Odvolanie možno odôvodniť len tým, že a) neboli splnené procesné podmienky, b) súd nesprávnym procesným postupom znemožnil strane, aby uskutočňovala jej patriace procesné práva v takej miere, že došlo k porušeniu práva na spravodlivý proces, c) rozhodoval vylúčený sudca alebo nesprávne obsadený súd, d) konanie má inú vadu, ktorá mohla mať za následok nesprávne rozhodnutie vo veci, e) súd prvej inštancie nevykonal navrhnuté dôkazy, potrebné na zistenie rozhodujúcich skutočností, f) súd prvej inštancie dospel na základe vykonaných dôkazov k nesprávne skutkovým zisteniam, g) zistený skutkový stav neobstojí, pretože sú prípustné ďalšie prostriedky procesnej obrany a ako ďalšie prostriedky procesného úkonu, ktoré neboli uplatnené, h) rozhodnutie súdu prvej inštancie vychádza z nesprávneho právneho posúdenia veci. (§ 365 ods. 1 CSP).

Odvolanie proti rozhodnutiu vo veci samej možno odôvodniť aj tým, že právoplatné uznesenie súdu prvej inštancie, ktoré predchádzalo k rozhodnutiu vo veci samej, má vadu uvedenú v ods. 1, ak táto vada mala vplyv na rozhodnutie vo veci samej (§ 365 ods. 2 CSP). Odvolacie dôvody a dôkazy nájsť preukázanie možno meniť a dopĺňať len do uplynutia lehoty na podanie odvolania (§ 365 ods. 3 CSP).

Ak povinný dobrovoľne nesplní, čo mu ukladá vykonateľné rozhodnutie, oprávnený môže podať návrh na vykonanie exekúcie podľa osobitného predpisu (zákon č. 233/1995 Z.z.).